

DIE DEUTSCHE MINDERHEIT IN DER UKRAINE
RAT DER DEUTSCHEN DER UKRAINE

ЕТНІЧНІ НІМЦІ В УКРАЇНІ
РАДА НІМЦІВ УКРАЇНИ

DIE DEUTSCHE MINDERHEIT IN DER UKRAINE/ НІМЕЦЬКА ГРОМАДА В УКРАЇНІ

Народний театр німецького танцю «Дойче Квелле» на «Дні Німеччини» в Києві.
Volkstheater des deutschen Tanzes „Deutsche Quelle“ am „Deutschen Tag“ in Kiew.

Учасники проекту «Квест по німецькому Львову».
TeilnehmerInnen des Projektes: „Quest durch das deutsche Lemberg“.

Nach Angaben der gesamtukrainischen Volkszählung 2001, leben in der Ukraine über 33 000 ethnische Deutsche. Mehr als 170 deutsche gesellschaftliche Organisationen verwirklichen erfolgreich verschiedene wohltätige, kulturelle und soziale Programme.

Der Rat der Deutschen der Ukraine (RDU) ist das Hauptkoordinierungsorgan, das die Interessen der Deutschen in der Ukraine vertritt. Die Tätigkeitsgebiete des RDU sind: Kultur- und Bildungsentwicklung, Erlernen der deutschen Sprache, Sozialprojekte, Rehabilitation, Archiv- und Rechercharbeiten, Förderung der Forschungen über die Geschichte der Deutschen, Business und Wirtschaft, Partnerschaft zwischen den Städten der Ukraine und Deutschlands, Jugendarbeit und internationaler Jugendaustausch.

Durch die Unterstützung der deutschen Bundesregierung werden in mehr als 60 ukrainischen Städten und Dörfern deutsche Begegnungszentren organisiert, in welchen deutsche Sprache und Geschichte unterrichtet werden. In diesen Zentren finden auch Zirkel für dekorative Kunst, Theater, Tänze und Gesang statt.

Hiermit laden wir Sie ein, die Tätigkeiten der deutschen Minderheit in der Ukraine näher kennenzulernen.

За Всеукраїнським переписом населення 2001 року, в Україні проживає понад 33 тисячі осіб, які складають німецьку спільноту. Понад 170 громадських німецьких організацій успішно втілюють у життя різноманітні благодійні, культурні та соціальні програми.

Головний координуючий орган, який представляє інтереси етнічних німців в Україні, – це Рада німців України (РНУ). Напрямами діяльності РНУ є: розвиток культури, освіти, вивчення німецької мови, соціальні проекти, реабілітація, в тому числі архівно-пошукова допомога, підтримка досліджень з історії німців, бізнес та економіка, партнерство між містами Німеччини та України, молодіжна робота, в тому числі міжнародні молодіжні обміни.

За підтримки Федерального уряду Німеччини у понад 60 населених пунктах України працюють німецькі центри зустрічей, де вивчається німецька мова та історія, працюють гуртки декоративно-прикладного мистецтва, театру, танців, співу та ін.

Пропонуємо Вам ближче ознайомитись з діяльністю німецької меншини в Україні.

2	Die deutsche Minderheit in der Ukraine
4	Zur Siedlungsgeschichte der Deutschen in der Ukraine
8	Selbstorganisation und Identität
10	Kinder- und Jugendarbeit
12	Bildung und Sprache
14	Sozialarbeit
16	Medien
18	Zusammenarbeit mit den staatlichen und gesellschaftlichen Institutionen
20	Museen, Archive
22	Partner des Rates der Deutschen der Ukraine

2	Німецька громада в Україні
5	З історії німців в Україні
9	Самоорганізація та ідентичність
11	Робота з дітьми та молоддю
13	Освіта і мова
15	Соціальна робота
17	Медіа
19	Взаємодія РНУ з державними й громадськими інституціями
21	Музеї, архіви
23	Партнерство в роботі РНУ

Колонія Нейзац. Загальний вид селища, праворуч – будинок Нейзацького центрального училища (нині с. Красногірське Білогірського району). Листівка, 1914–1915 рр.
 Kolonie Neusatz. Gesamtansicht der Siedlung, rechts das Gebäude der zentralen Schule von Neusatz (heute im Dorf Krasnogirka, Landkreis Bilogirsk). Postkarte, 1914–1915.

Церковний хор с. Кенеgez (нині с. Красногірка Ленінського району). Крим, 1908 р.
 Kirchenchor des Dorfes Kenegez (heute: Krasnogirka, Landkreis Leninskij). Krim, 1908.

Die Schicksalsgeschichte der Deutschen ist seit über 2200 Jahren eng mit der Ukraine verbunden. Dieser lange und dramatische Weg geht bis ins III. – I. Jahrhundert v. Chr. zurück, als die deutsche Stammesvereinigung der Bastarnen auf dem Territorium der unteren Donau und zwischen Dnjestr und dem Dnepr angesiedelt wurde.

Um die Wende vom II. zum III. Jahrhundert trat auf dem Territorium der Ukraine der deutsche Stamm der Goten in Erscheinung. Hier haben sie eine der ersten deutschen staatlichen Vereinigungen unter dem Namen „Gotisches Königreich“ gegründet.

Insbesondere auf dem ukrainischen Territorium hatten sich die deutschen heidnischen Barbaren zum christlichen Glauben bekannt. Der berühmte Aufklärer Bischof Ulfila hat die gotische Schriftsprache geschaffen. Er übersetzte in den Jahren 341 bis 348 die Bibel in die gotische Sprache.

Die Übersiedlung der deutschen Handwerker, Händler und Bauern in die westliche Ukraine hielt das ganze Mittelalter lang an und hatte einen wesentlichen Einfluss auf das wirtschaftliche, sozial-politische sowie kulturelle Leben dieser Region.

In den letzten Jahren des XVII. Jahrhunderts und Anfang des XVIII. Jahrhunderts gab es den ersten Versuch der zarischen Regierung die Nordküste des Asowschen Meers von den Umsiedler-Kolonisten besiedeln zu lassen und zu erschließen. Dies verhinderte der russisch-türkische Krieg.

Erfolgreicher waren die Übersiedlungsversuche von F.-K. Schönborn - Reichsvizekanzler, Bischof von Bamberg und Graf von Würzburg, sowie seinen Nachfolgern.

Eine außerordentliche Regierungsverordnung veranlasste, Anfang 1731 hunderte deutsche Kolonisten nach Transkarpatien überzusiedeln. Sie kamen aus Deutschland, Österreich, Böhmen, Siebenbürgen und Galizien.

Dank der Bemühungen der russischen Kaiser Katharina II. und Alexander I. kam eine beträchtliche Anzahl von deutschen Kolonisten in die Südukraine, hauptsächlich aus den südlichen Regionen Deutschlands.

Католицький храм у с. Олександрівка (Красногвардійський район)
Листівка, 1911–1912 рр.
Katholische Kirche im Dorf Olexandriwka (Landkreis Krasnogwardijske)
Postkarte, 1911–1912.

Понад 2200 років долі німців пов'язані з українською землею.

Цей довгий і драматичний шлях розпочався в III – I століттях до нашої ери, коли германське племінне об'єднання бастарнів розселилося на території від пониззя Дунаю та поміж Дніпром і Дністром.

На рубежі II–III століть на українських землях з'явилося германське плем'я готів. Вони створили тут одне із перших германських державних об'єднань під назвою «Готське королівство».

Саме на українських землях германські варвари-язичники стали християнами. Видатний просвітителі єпископ Ульфила створив готську писемність і переклав у 341-348 роках Біблію готською мовою.

Переселення німецьких ремісників, торговців, селян у Західну Україну тривало впродовж усього середньовіччя і мало відчутний вплив на господарське, соціально-політичне й культурне життя цього регіону.

На останні роки XVII ст. і початок XVIII ст. припадає перша спроба царського уряду заселити і освоїти північне узбережжя Азовського моря німецькими переселенцями-колоністами. Перешкодою стала російсько-турецька війна.

Значно вдалішою була переселенська діяльність імперського віце-канцлера, єпископа Бамберзького і Вюрцбурзького графа Ф.-К.Шенборна та його послідовників.

Починаючи від 1731 року, за спеціальними урядовими патентами вони перемістили в Закарпаття з Німеччини, Австрії, Богемії, Трансильванії та Галіції сотні німецьких колоністів.

Завдяки зусиллям російських імператорів Катерини II та Олександра I на південь України прибула значна кількість німецьких колоністів, в основному, з південних земель Німеччини.

I. Gen (1854 - 1938), власник заводів землеобробних машин та реклама його заводів в Одесі.

J. Höhn (1854 - 1938), Besitzer der Fabriken für Ackerbaugeräte und die Werbung für diese Fabriken in Odessa.

Seit den 60er Jahren des XVIII. Jahrhunderts bis Anfang des Ersten Weltkrieges wurden in der Ukraine über 2000 Siedlungen mit überwiegend deutscher Bevölkerung errichtet.

Während des Ersten Weltkrieges kam es unter der zarischen Regierung zu Massenrepressalien gegen die deutsche Bevölkerung des Russischen Reichs. Mehr als 400 000 Deutsche wurden aus den Frontgebieten nach Osten zwangsumgesiedelt. Erst seit 1918 konnten sie in die Ukraine zurückkehren.

Seit 1924 wurden die deutschen Dorf- und Siedlungsräte in den von Deutschen dichtbesiedelten Siedlungsgebieten in der Ukraine errichtet. 1931 lag deren Anzahl bereits bei 252. In der Ukraine wurden 7 deutsche Gebiete gegründet.

Im Schuljahr 1929/30 gab es 628 deutsche Schulen in der Ukraine, in denen 35 075 Kinder lernten. 89,3% der deutschen SchülerInnen konnten die Schulbildung auf ihrer Muttersprache genießen. Aufgrund eines Beschlusses der sowjetischen Regierung vom 27. März 1929 wurden tausende deutsche Familien in der Zeit der Kollektivierung enteignet und aus der Ukraine ausgesiedelt. Die Zwangsentziehung betraf auch Nahrungsmittel der bäuerlichen Bevölkerung, was zur Hungersnot in der Ukraine, u.a. in den deutschen Dörfern führte.

Vom großen Terror der 30er Jahre war auch die deutsche Bevölkerung in der Ukraine nicht ausgeschlossen. 93% von tausenden Inhaftierten wurden zum Tode verurteilt. Auf Beschluss des Zentralkomitees der Kommunistischen Partei vom 10. April 1938 wurden alle deutschen Schulen in ukrainisch- bzw. russischsprachige umgewandelt. Außerdem wurden auf Beschluss des Zentralkomitees der Kommunistischen Partei der Ukraine vom 5. März 1939 alle deutschen Gebiete sowie Dorfräte aufgelöst.

In den Jahren des Zweiten Weltkrieges wurden mehr als 450 000 Deutsche aus der Ukraine in die östlichen Regionen der Sowjetunion deportiert. Von Ihnen verlor jeder Dritte bei der Deportation oder in den Arbeitskolonnen des Innenministeriums der UdSSR und in den Sondersiedlungen das Leben. Die Ursachen waren u.a. Hunger, Krankheit und die harte Arbeit.

Das administrative Verbot über die Rückkehr der Deutschen in die Ukraine wurde erst am 3. November 1972 aufgehoben. Bis 1991 sind mehr als 38 000 Deutsche in die Ukraine zurückgekehrt. Das sind weniger als 5% der deutschen Bevölkerungszahl in der Vorkriegszeit.

Nach den Angaben der letzten Volkszählung 2001 wohnen 33 000 Deutsche in der Ukraine. Der Großteil der Deutschen lebt in den folgenden Gebieten: Donetsk, Dnepropetrowsk, Transkarpatien, Odessa und auf der Krim.

Урочисте відкриття 1-го з'їзду німців України. 21 листопада 1996 р. Київ «Український дім».
Feierliche Eröffnung des 1. Kongresses der Deutschen der Ukraine. 21. November 1996, „Ukrajinskyj dim“ in Kiev.

Від 60-х років XVIII ст. і до початку Першої світової війни в Україні було створено понад 2000 населених пунктів з переважно німецьким населенням.

У період Першої світової війни політика царського уряду обернулася масовими репресіями проти німецького населення Російської імперії. Понад 400 тисяч німців із прифронтових районів були насильницьки виселені на схід країни. Повернутися в Україну вони змогли тільки починаючи з 1918 року.

Від 1924 року в районах компактного проживання німецького населення в Україні почалося створення німецьких сільських і селищних рад, кількість яких до 1931 року досягла 252. В Україні було створено 7 німецьких районів.

У 1929-1930 навчальному році в Україні працювали 628 німецьких шкіл, де вчилися 35 075 дітей. 89,3% німецьких школярів отримували освіту рідною мовою.

У період колективізації, за рішенням радянського уряду від 27 березня 1929 року, зазнали розкуркулення й виселення з України тисячі німецьких сімей. Насильницька експропріація продуктів харчування у селян привела до масового голоду в Україні, в тому числі й у німецьких селах.

Великий терор 30-х років в Україні не обійшов і німецьке населення. 93% із тисяч арештованих були винесені смертні вироки. За постановою ЦК КП(б) від 10 квітня 1938 року всі німецькі школи в Україні були перетворені на українсько- і російськомовні. За постановою ЦК КП(б)У від 5 березня 1939 року були ліквідовані німецькі райони і сільради.

У роки Другої світової війни понад 450 тисяч німців України були депортовані у східні райони СРСР. Кожен третій із них помер від голоду, хвороб і непосильної каторжної роботи під час депортації, в робочих колонах НКВС і на спецпоселеннях.

Адміністративна заборона на повернення в Україну була знята для німців тільки 3 листопада 1972 року. До 1991 року в Україну повернулось понад 38 тисяч німців, що заледве складало 5% від їх довоєнної кількості.

За переписом населення 2001 року, німецька громада нараховувала 33 тисячі осіб. Найчисленніші групи німців проживають у Донецькій, Дніпропетровській, Закарпатській і Одеській областях та АР Крим.

Вшанування пам'яті жертв репресій. Львів.
Gedenkabend für die Opfer der Repressionen. Lemberg.

Зустріч офіційної німецької делегації з представниками РНУ. Київ.
Treffen der offiziellen deutschen Delegation mit VertreterInnen des RDU. Kiev.

Das höchste Vertretungs- und Koordinierungsorgan der nationalen deutschen Minderheit ist der Rat der Deutschen der Ukraine, welcher durch den Kongress der Deutschen der Ukraine gewählt wird.

Er konsolidiert die Tätigkeiten der deutschen gesellschaftlichen Organisationen der Ukraine für die ordnungsgemäße Interessenvertretung der deutschen nationalen Minderheit in der Ukraine in den Beziehungen mit den staatlichen Behörden und KommunalpolitikerInnen, sowie Unternehmen, Institutionen und Organisationen.

Er schützt gesellschaftliche, wirtschaftliche, soziale und politische Interessen der Deutschen, fördert die Entwicklung national-kultureller Projekte, sowie Projekte im Bereich Bildung und Sprache. Außerdem fördert er den Erhalt von Traditionen, Bräuchen, Volksritualen sowie künstlerischen und anderen Werten.

Eine wichtige Arbeit zur Lösung dieser Aufgaben kommt u.a. der Assoziation der Deutschen der Ukraine, der internationalen gesellschaftlichen Organisation „Gesellschaft der Deutschen der Ukraine – „Wiedergeburt“ und der allukrainischen Vereinigung „Deutsche Jugend in der Ukraine“ zu.

Відкриття виставки картин художника німецького походження – Гаррі Руффа.
Eröffnung der Bilderausstellung des deutschstämmigen Malers - Harry Ruff.

Die deutsche Minderheit mit ihrer Geschichte und ihren Traditionen, ihrer Kultur und Identität stellt einen eigenständigen und unabhängigen Teil der multinationalen ukrainischen Gesellschaft dar. Der Erhalt und die Förderung der deutschen Sprache sind notwendig für die ethnisch-deutschen Gruppen, ebenso wie Toleranz, Offenheit und die Unterstützung freundschaftlicher Beziehung mit allen ethnischen Gemeinschaften des Landes. Die wichtigste Aufgabe aller gesellschaftlichen Organisationen der Deutschen der Ukraine ist es, eine Brücke zwischen der ukrainischen und deutschen Bevölkerung und ihren jahrhundertealten Kulturen zu bilden.

Виступ етнічної німки Марини Кехтер на телепроекті «Україна має талант».
Auftritt der ethnischen Deutschen Maryna Kechter beim TV Projekt „Ukrajina maje talant“.

Відкриття пам'ятника жертвам репресій. Київ.
Enthüllung des Denkmals für die Opfer der Repressionen. Kiew.

Вищим представницьким і координаційним органом етнічних німців є Рада німців України, що обирається З'їздом німців України.

Вона консолідує дії німецьких громадських організацій України для належного представлення інтересів німецької спільноти України в стосунках з органами державної влади й місцевого самоврядування, з підприємствами, установами та організаціями.

Захищає громадські, економічні, соціальні й політичні інтереси німців, сприяє розвитку національно-культурних, освітніх, мовних проєктів, а також збереженню традицій, звичаїв, народних обрядів, мистецьких та інших цінностей.

Важливу роботу у вирішенні цих завдань проводять Асоціація німців України, Міжнародна громадська організація «Товариство німців України – «Відергебурт», Всеукраїнське Об'єднання «Німецька молодь в Україні» та ін.

Етнічні німці з їхньою історією та традиціями, культурою та ідентичністю є самобутньою незалежною частиною мультинаціонального українського суспільства.

Збереження і розвиток німецької мови є необхідним для німецької етнічної групи, як також і толерантність, відкритість, підтримання дружніх стосунків з усіма етнічними спільнотами країни.

Найважливішим завданням для всіх німецьких організацій є залишатися мостом між українським та німецьким народами, їхніми багатовіковими культурами.

Народний театр німецького танцю «Дойче Квелле». Київ.
Volkstheater des deutschen Tanzes „Deutsche Quelle“. Kiew.

Велопробір «Україна – Німеччина».
Radtour „Ukraine - Deutschland“.

Молодіжний обмін. Педагогічний проект «Євровікінг». Україна.
Jugendaustausch. Erlebnispädagogisches Projekt: „Euro-Viking“. Ukraine.

Ein Teilbereich der Tätigkeit der deutschen Gesellschaft stellt die Kinder- und Jugendarbeit dar. Die allukrainische Vereinigung „Deutsche Jugend in der Ukraine“ widmet sich aktiv der Organisation von Jugendaustauschen sowie Bildungs- und anderen Projekten. Diese leisten u.a. einen Beitrag zur europäischen Integration des Landes. Zum Beispiel: Sprachakademien, Fahrradtouren in Deutschland und der Ukraine, Expeditionen auf dem Wikingerschiff, Forum der deutschen Jugend etc.

Das Programm „Eliteförderung“ soll das künstlerische und fachliche Potential der ethnischen Deutschen für die gesellschaftliche, wissenschaftliche und künstlerische Tätigkeit fördern. Es bietet eine gute Möglichkeit bereits im Kindesalter Deutsch zu lernen, u.a. in Sonntagsschulen und in verschiedenen Kursen.

Im Rahmen der Initiative „Schulen Partner der Zukunft“ (PASCH) fördert das Goethe-Institut ein Netzwerk von Schulen in der ganzen Ukraine, die Deutschkurse für Fortgeschrittene anbieten.

Außerdem arbeiten in der Ukraine mehr als 20 akkreditierte DSD-Schulen (Deutsches Sprachdiplom), die den VertreterInnen der deutschen Minderheit und allen Interessierten helfen, die deutsche Sprache bereits im Schulalter ausgezeichnet zu erlernen.

Ein wichtiges Projekt des RDU ist das „Allukrainische Deutschsprachcamp“, wo die Kinder ihre kommunikativen Fähigkeiten ausbauen können.

Eine bedeutende Rolle spielt auch die Tätigkeit in den Arbeitsgruppen für Theater, Literatur, Landeskunde etc., die auf Deutsch stattfinden.

Дитячий мовний табір. Закарпаття.
Kindersprachcamp. Transkarpatien.

Народний театр німецького танцю «Дойче Квелльс» у Львові.
Volkstheater des deutschen Tanzes „Deutsche Quelle“ in Lemberg.

Дитячий мовний табір, Закарпаття.
Kindersprachcamp, Transkarpatien.

Окремим напрямком у діяльності німецької громади є робота з дітьми та молоддю.

ВО «Німецька молодь в Україні» активно займається організацією молодіжних обмінів, навчальними та іншими проектами, які, зокрема, сприяють європейській інтеграції країни, наприклад: мовні академії, велопробіги в Німеччині та Україні, походи на човні вікінгів, Форум німецької молоді та ін.

Програма «Підтримка авангарду» покликана розвивати творчий і професійний потенціал для громадської, наукової та мистецької діяльності. Для дітей є чудова можливість змалечку вивчати німецьку мову у недільних школах та на курсах.

У рамках ініціативи «Школи: партнери майбутнього» (PASCH – Schulen Partner der Zukunft) Гете-Інститут підтримує мережу шкіл по всій Україні, які пропонують уроки німецької мови на високому рівні.

Паралельно з проектом PASCH в Україні працює понад 20 акредитованих DSD-шкіл (Deutsches Sprachdiplom), які допомагають представникам німецької спільноти та всім охочим досконало опанувати німецьку мову ще зі шкільної лави.

Важливим проектом є Всеукраїнський німецькомовний табір, де діти охоче закріплюють комунікативні навички.

Все більшого значення набуває робота у театральних, літературних та краєзнавчих студіях, які ведуться німецькою мовою.

Велосипедна прогулянка. Осіння академія VO HMY, Німеччина.
Fahrradtour, Herbstakademie der DJU in Deutschland.

Учасники конференції «Німецька мова як мова меншин». Teilnehmerinnen der Konferenz: „Deutsch als Minderheitensprache“.

Für den Erhalt der ethnischen Identität der deutschen Minderheiten in der Ukraine spielt das Deutschlernen die Hauptrolle.

Um das Interesse der ethnischen Deutschen für die Erlernung der Muttersprache zu steigern, hat der RDU eine Reihe von Tätigkeitsbereichen erarbeitet: In den deutschen Begegnungszentren werden Deutschkurse angeboten, es gibt Kindersprachcamps und eine Winterakademie für Jugendliche. Außerdem werden Wettbewerbe zur Projektfinanzierung und Seminare des Bildungs- und Informationszentrums – Ukraine (BIZ) durchgeführt.

Der RDU arbeitet eng mit dem Goethe-Institut in der Ukraine und dem Österreichischen Sprachdiplom zusammen, die sich mit der Koordination der Spracharbeit beschäftigen.

Außerdem entwickeln die ethnischen Deutschen der Ukraine ein breites Angebot an Sprachkursen und ein Fortbildungssystem für LehrerInnen durch das „BIZ – Ukraine“.

Seine Hauptaufgabe liegt im Bereich der Informations- und Bildungsförderung bezüglich der Wahrung der ethnokulturellen Identität der Deutschen in der Ukraine.

Учасники семінару BIZ з підвищення кваліфікації викладачів німецької мови. Teilnehmerinnen des BIZ-Fortbildungsseminars für Deutschlehrer.

Neben dem Projekt zur „Eliteförderung“ gibt es eine Vielzahl von Stipendien und Austauschprogrammen für aktive VertreterInnen der deutschen Minderheit der Ukraine, die über ausgezeichnete Deutschkenntnisse verfügen. Einer der Partner auf diesem Gebiet ist der Deutsche Akademische Austauschdienst (DAAD), der Stipendien an Studierende und WissenschaftlerInnen vergibt.

In Zusammenarbeit mit dem Bildungs- und Wissenschaftsministerium der Ukraine wird ein Projekt entwickelt, welches die Aufnahme von Texten zur Geschichte der ethnischen Deutschen in der Ukraine in die Schulbücher der 7.-11. Klasse vorsieht.

Вікторина «Що ти знаєш про Німеччину?». Quiz: „Was weißt du alles über Deutschland?“.

Афіша німецькомовного молодіжного театру з Чернівців «Буковинський фенікс».
Plakat des deutschsprachigen Jugendtheaters aus Czernowitz „Bukowiner Phönix“.

Вивчення німецької мови відіграє головну роль у збереженні етнічної ідентичності німецької спільноти в Україні.

З метою підвищення інтересу етнічних німців до вивчення рідної мови РНУ розробила низку напрямків роботи: організуються курси німецької мови в німецьких громадах, працюють дитячий мовний табір та зимова молодіжна академія, проводяться конкурси ґрантів, семінари BIZ.

РНУ має тісні зв'язки з Goethe-Institut в Україні та «Австрійським мовним дипломом», які займаються координацією мовної роботи.

Паралельно з тим етнічна німецька спільнота України розвиває мережу мовних курсів та систему підвищення кваліфікації викладачів через «BIZ (Bildungs- und Informationszentrum) - Україна», основним напрямком діяльності якого є інформаційно-освітнє забезпечення процесу етнокультурного збереження німців України.

Окрім проекту «Підтримка авангарду» існує велика кількість стипендій та програм обміну для активних представників етнічних німців України з високим рівнем володіння німецькою мовою.

Одним із партнерів у цьому напрямку є Німецька служба академічних обмінів (DAAD), яка надає стипендії для студентів та науковців.

У співпраці з Міністерством освіти і науки України впроваджується проект внесення текстів з історії, про видатних етнічних німців до шкільних підручників з німецької мови, рекомендованих для 7-11 класів.

Воркшоп від мовних асистентів Goethe-Institut в Україні.
Workshop der Sprachassistenten des Goethe-Instituts in der Ukraine.

Сімферопольська німецька євангелічно-лютеранська громада.
Deutsche Evangelisch-Lutherische Gemeinde in Simferopol.

Die Sozialarbeit ist ein wichtiger Teil der Tätigkeit der deutschen Minderheit in der Ukraine.

Zu ihren Hauptaufgaben gehören u.a. Kuren für Senioren und Menschen mit Behinderung; die gezielte Hilfe für einsame und bedürftige Menschen am jeweiligen Wohnsitz, z.B. freiwillige Hilfe; „Winterhilfe“ (Lebensmittelpakete für alleinstehende, notleidende Senioren, sowie Menschen mit Behinderung und für Großfamilien); medizinische Hilfe für sozialschwache ethnische Deutsche; Hilfe für Studierende aus sozialschwachen Familien; Förderung der provinziellen deutschen Dörfer oder die BIZ-Seminare für Sozialarbeit.

Соціальна акція «Продуктова допомога».
Sozialprojekt: „Pakethilfe“.

Am weitesten entwickelt sind heute die Unterstützungsprogramme für Senioren und Kinder mit Behinderung.

Zur Verbesserung der Sozialleistungen wurde eine Befragung durchgeführt, mit dem Ziel eine gesamtukrainische Datenbank sozialschwacher ethnischer Deutscher der Ukraine einzurichten.

Eine große Unterstützung in der Projektdurchführung stellen die LeiterInnen und MitgliederInnen der deutschen gesellschaftlichen Organisationen dar.

Семінар для літніх людей і осіб з обмеженими фізичними можливостями.
Seminar für Senioren und Menschen mit Behinderung.

Нові форми роботи зі складними підлітками від педагога та кругосвітнього мореплавця Бурґхарда Пієске.
Neue Arbeitsformen mit schwererziehbaren Jugendlichen des Pädagogen und Weltumseglers Burghard Pieske.

Програми з профорієнтації молоді є важливим елементом для успіху у майбутньому.
Berufsorientierungsprogramme für Jugendliche stellen ein wichtiges Element für den Erfolg in der Zukunft dar.

Соціальна робота є важливою частиною діяльності німецької спільноти в Україні.

Основними її напрямками є:

- оздоровлення літніх людей і осіб з обмеженими фізичними можливостями (в тому числі дітей)
- адресна допомога самотнім та нужденним людям за місцем проживання, волонтерська допомога
- «Зимова допомога» (продовольчі набори для самотніх та нужденних людей похилого віку, інвалідів та багатодітних сімей)
- допомога малозабезпеченим етнічним німцям медичним обладнанням
- допомога студентам з соціально незахищених сімей
- підтримка німецьких віддалених сіл; семінари BIZ з соціальної роботи та ін.

Найбільш розробленими на сьогоднішній день є програми підтримки літніх людей та дітей з обмеженими можливостями.

З метою вдосконалення соціальних послуг формується загальноукраїнська База даних соціально незахищених етнічних німців України.

Велику підтримку в реалізації проектів надають керівники та члени німецьких громадських організацій.

Соціальна акція «Допомога самотнім та нужденним етнічним німцям».
Sozialprojekt „Hilfe für alleinstehende und bedürftige ethnische Deutsche“.

Передача про німців України на Радіо Свобода.
Sendung über die Ukrainedeutschen im Radiosender „Radio Svoboda“.

Аудіокнига «Казки братів Грімм» у виконанні відомої телеведучої Ольги Фреймут.
Hörbuch „Märchen der Brüder Grimm“ gelesen von der berühmten Fernsehmoderatorin Olga Freimut.

Sowohl mit Hilfe eigener Print- und Internetmedien, als auch dem ukrainischen Fernsehen verbreitet die deutsche Minderheit der Ukraine aktuelle Informationen über Projektaktivitäten allukrainischer und regionaler Organisationen.

Zu den populärsten Printausgaben gehören die Fachzeitschrift „InfoBiZ Ukraine“ sowie die Zeitung der Assoziation der Deutschen der Ukraine „Deutsche Zentrale Zeitung“.

Wöchentlich laufen Fernsehprogramme auf Deutsch über das Leben der Deutschen auf der Krim und in Transkarpatien.

Der Informationsverbreitung im Internet dienen: das Internetportal der Deutschen der Ukraine – www.deutsche.in.ua, der Blog des WF „Gesellschaft für Entwicklung“ – www.gfe-odessa.blogspot.com, die Internetseite der allukrainischen Vereinigung „Deutsche Jugend in der Ukraine“ – www.dju.org.ua und eine Vielzahl regionaler Internetseiten und Internetauftritte in den sozialen Netzwerken. Außerdem gibt es einen Youtube-Kanal www.youtube.com/deutscheinua.

Informationen über das Leben der deutschen Minderheit erscheinen immer häufiger in den ukrainischen Printmedien, im Rundfunk und im Fernsehen. Die interessantesten Berichte erschienen in der Zeitschrift „Korrespondent“, in den Zeitungen „Den“ und „Ukraina moloda“, im Radiosender „Radio Svoboda“ und im Fernsehkanal „Ukraina“.

Zur Verbreitung der Geschichte der Deutschen tragen Dokumentarfilme und eine Reihe von Buchveröffentlichungen bei. Beispielhaft hierfür sind das Lesebuch „Die Geschichte der Deutschen der Ukraine“ oder „Spaziergang durch das deutsche Odessa“ sowie der Dokumentarfilm „Die Heimat von früher“.

Інтерв'ю Тіля Швайгера для відеожурналу німців України.
Interview mit Til Schweiger für das Videojournal der Deutschen der Ukraine.

Відеолекція з історії остготів від професора Олександра Герцена.
Videovorlesung zur Geschichte der Ostgoten des Professors Alexander Herzen.

За допомогою власних друкованих і електронних медіа та українського телебачення німецька спільнота в Україні поширює актуальну інформацію про проектну діяльність всеукраїнських та регіональних організацій.

Серед найпопулярніших друкованих видань є інформаційно-методичний вісник «InfoBiZ Ukraine» та газета Асоціації німців України «Deutsche Zentrale Zeitung».

Щотижня в Криму та на Закарпатті на регіональному телебаченні виходять телевізійні передачі німецькою мовою про життя етнічних німців регіону.

Потребу в інформації у мережі Інтернет задовольняють Портал німців України – www.deutsche.in.ua, блог БФ «Товариство Розвитку» – www.gfe-odessa.blogspot.com, сайт Всеукраїнського Об'єднання «Німецька молодь в Україні» – www.dju.org.ua і велика кількість регіональних сайтів та Інтернет-сторінок у соціальних мережах. Працює youtube канал www.youtube.com/deutscheinua.

Матеріали про життя німецької меншини все частіше публікуються в українських періодичних виданнях, звучать по радіо, транслюються на телебаченні. Найбільш цікаві з'являлись у журналі «Кореспондент», газетах «День» та «Україна молода», на Радіо Свобода та ТБ «Україна».

Цікавою сторінкою в популяризації історії німців України є документальні фільми та низка книжкових видань, таких як хрестоматія «Історія німців в Україні», «Прогулянка німецькою Одесою», документальний фільм «Батьківщина, яка була» та ін.

Перші кадри відеожурналу німців України.
Die ersten Szenen des Videojournals der Deutschen der Ukraine.

Зустріч представників РНУ з Послом України в Берліні Павлом Клімкіним.
Treffen der Vertreter des RDU mit dem Botschafter der Ukraine in Berlin, Pawlo Klimkin.

Der Rat der Deutschen der Ukraine ist das koordinierende Hauptorgan, das die Interessen der Deutschen in der Ukraine und im Ausland vertritt.

Der Rat der Deutschen der Ukraine wurde in den „Rat der zwischennationalen Verständigung“ des Ministerkabinetts der Ukraine aufgenommen. Zudem gehört er zu den Mitgliedern der „Föderalistischen Union Europäischer Volksgruppen“. Darüber hinaus wurde eine aktive Zusammenarbeit mit der „Deutsch-Ukrainischen Parlamentariergruppe“ im deutschen Bundestag aufgebaut.

Der Rat der Deutschen der Ukraine wurde in die öffentlichen Räte des Außenministeriums der Ukraine, des Kulturministeriums der Ukraine und des Ministeriums für Bildung und Wissenschaft der Ukraine aufgenommen.

Des Weiteren wurden Kontakte mit den Mitgliedern des deutschen Bundestags sowie den deutschen kulturellen und politischen Institutionen geknüpft. Der RDU fördert die Entwicklung der ukrainisch-deutschen Zusammenarbeit und die Imageverbesserung der Ukraine in Deutschland.

Für die Deutschen der Ukraine bleibt eine der wichtigsten Fragen die Wiederaufnahme der Arbeit der ukrainisch-deutschen Regierungskommission in Angelegenheiten der deutschen Minderheit in der Ukraine. Dafür werden Treffen und Konsultationen mit dem Ministerkabinetts der Ukraine, der Präsidentenadministration der Ukraine und der Botschaft der Ukraine in Deutschland durchgeführt.

Ein wichtiges Element der ukrainisch-deutschen Beziehungen ist die Zusammenarbeit zwischen den Partnerstädten, welche den aktiven Austausch und zahlreiche informelle Kontakte zwischen Menschen ermöglicht.

Der RDU befürwortet die europäischen Werte und unterstützt die europäische Integration der Ukraine. Auf dem Kongress der Deutschen der Ukraine haben alle Delegierten des Kongresses einstimmig den europäischen Richtlinien zur Entwicklung der Ukraine zugestimmt.

Спільна прес-конференція німців і чехів України.
Gemeinsame Pressekonferenz mit den Deutschen und Tschechen der Ukraine.

Учасники конференції «Зустріч поколінь» з нагоди 25-річного ювілею МГО «Товариство німців України - «Відergeburt».
KonferenzteilnehmerInnen am „Generationentreff“ zum 25. Jubiläum der IGO „Gesellschaft der Deutschen der Ukraine - „Wiedergeburt“.

Парламентські слухання «Етнополітика в Україні».
Parlamentsanhörung „Ethnopolitik in der Ukraine“.

Рада німців України є основним координуючим органом, який представляє інтереси етнічних німців в Україні та поза її межами.

РНУ увійшла до складу Ради міжнаціональної злагоди при Кабінеті Міністрів України і стала членом Федералістської спілки національних меншин Європи. Налагоджене активне співробітництво з Німецько-українською парламентською групою в німецькому Бундестазі.

РНУ залучена до Громадських рад при Міністерстві закордонних справ України, Міністерстві культури України, Міністерстві освіти і науки України.

Налагоджені контакти з депутатами Бундестагу ФРН, німецькими культурними й політичними інституціями.

РНУ сприяє розвитку українсько-німецької співпраці та покращенню іміджу України в ФРН.

Провідним питанням для німецької спільноти України залишається відновлення роботи Міжурядової українсько-німецької комісії у справах німецької меншини в Україні. Для цього проводяться зустрічі й консультації з Кабінетом Міністрів України, Адміністрацією Президента України та Посольством України в Німеччині.

Важливим елементом відносин між Україною та Німеччиною є партнерські зв'язки між містами-побратимами, що відкривають можливість активного спілкування, численних неформальних контактів між людьми.

РНУ є прихильником європейських цінностей, підтримує євроінтеграцію України. На З'їзді німців України усі делегати З'їзду одноставно схвалили європейський вектор розвитку України.

Предмети побуту роду Геде, Вейгт, Волінгавт, Шамрай.
Alltagsgegenstände der Familien Göde, Weigt, Wollenhaft, Schamray.

Генеалогія роду Геде, Вейгт, Волінгавт, Шамрай.
Stammbäume der Familien Göde, Weigt, Wollenhaft, Schamray.

In manchen Museen befinden sich Ausstellungen, die die BesucherInnen mit dem historisch-kulturellen Erbe der ethnischen Deutschen der Ukraine bekannt machen.

Von großer Bedeutung ist die Zusammenarbeit mit dem Nationalmuseum für Volksarchitektur und Lebensweisen der Ukraine (Freilichtmuseum in Pyrohiv) bezüglich der Einrichtung der Dauer Ausstellung „Bauernhof deutscher Kolonisten der Südukraine des 18.-19. Jahrhunderts“. Es wurde eine Arbeitsgruppe gebildet, die sich mit der Errichtung eines typischen Bauernhofs der Kolonisten der Südukraine in der Museumsexposition beschäftigt.

Außerdem wurden zur Erforschung der Geschichte mit den Universitäten Kooperationen aufgebaut, sowie Kontakte mit WissenschaftlerInnen geknüpft, deren wissenschaftlicher Fokus auf der Geschichte der Deutschen in der Ukraine und den deutschen Kolonien liegt.

Die Zusammenarbeit mit den Bibliotheken fördert die Systematisierung der Informationen über die Geschichte der deutschen Minderheit in der Ukraine.

Darüber hinaus wurde die Zusammenarbeit mit den staatlichen Archiven der Ukraine ausgebaut. Diese Arbeit konzentriert sich auf den Erhalt des historischen Gedächtnisses und die kulturelle Selbstidentifikation.

Приклад будинку німецьких колоністів півдня України для реконструкції в музеї просто неба в Пирогові. с. Новосафронівка, Новоодеський район, Миколаївська обл.
Beispiel eines Bauernhofs deutscher Kolonisten der Südukraine zur Rekonstruktion im Freilichtmuseum in Pyrohiv. Nowosafroniwka, Landkreis Nowodeskij im Gebiet Mykolajiw.

Відкриття виставки настінного живопису в німецьких колоніях.
Ausstellungseröffnung der Wandmalerei in den deutschen Kolonien.

Експозиція «Будинок німецьких колоністів» у музеї в Сімферополі.
Ausstellung „Haus deutscher Kolonisten“ im Museum in Simferopol.

У багатьох музеях України створені експозиції, які знайомлять відвідувачів з історико-культурною спадщиною етнічних німців України.

Важливим є співробітництво з Національним музеєм народної архітектури та побуту України (Музей просто неба в Пирогові) у створенні експозиції «Садиба німецьких колоністів» Півдня України XVIII-XIX століть.

Створена робоча група, яка працює над відтворенням характерного будинку німецьких колоністів Півдня України в експозиції музею.

Розвинена співпраця з університетами у напрямку дослідження історії, налагоджені контакти зі вченими, темою наукових інтересів яких є історія німців та німецьких колоній в Україні.

Робота з бібліотеками України сприяє систематизації матеріалів з історії німецької меншини України.

Налагоджується співробітництво з державними архівами України. Даний напрямок роботи спрямований на збереження історичної пам'яті та етнічної самоідентифікації.

Виставка декоративно-прикладного мистецтва німців України.
Ausstellung der dekorativen Kunst der Deutschen der Ukraine.

PARTNER DES RATES DER DEUTSCHEN DER UKRAINE

Екскурсія молоді на німецький завод в Україні.
Exkursion der Jugendlichen in eine deutsche Fabrik in der Ukraine.

Зустріч молодих лідерів ВО НМУ з Урядовим уповноваженим з питань етнічної політики України Геннадієм Друзенком.
Treffen der Jugendvertreter der DJU mit dem Regierungsbeauftragten für ethnationale Politik der Ukraine, Gennadiy Druzenko.

Die Tätigkeit des RDU in Kooperation mit den deutschen Organisationen bilden eine Brücke zwischen der Ukraine und Deutschland, zwischen den Kulturen zweier Völker.

Die Partner in dieser wichtigen Arbeit sind u.a.:

- Bundesministerium des Innern,
- Wohltätigkeitsfonds „Gesellschaft für Entwicklung“,
- Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH,
- Botschaft der Bundesrepublik Deutschland in der Ukraine,
- Generalkonsulate der Bundesrepublik Deutschland in der Ukraine,
- Goethe-Institut,
- Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD),
- Zentralstelle für Auslandsschulwesen,
- Föderalistische Union europäischer Volksgruppen,
- Ministerium für Kultur der Ukraine,
- Ministerium für Sozialpolitik der Ukraine,
- Ministerium für Jugend und Sport der Ukraine,
- Komitee der Werchowna Rada der Ukraine für Fragen der Menschenrechte, nationaler Minderheiten und internationaler Beziehungen,
- Beauftragter der Bundesregierung Deutschlands für Aussiedlerfragen und nationale Minderheiten,
- Regierungsbeauftragter für ethnationale Politik der Ukraine.

Спільний велопробіг з депутатом німецького Бундестагу Віолою фон Крамон.
Gemeinsame Fahrradtour mit der Bundestagsabgeordneten, Viola von Cramon.

Виступ дитячої групи Народного театру німецького танцю «Дойче Квелле» на фестивалі в Німеччині.
Auftritt der Kindergruppe des Volkstheaters des deutschen Tanzes „Deutsche Quelle“ auf einem Festival in Deutschland.

Діяльність РНУ спільно з німецькими організаціями є своєрідним містком між Україною та Німеччиною, культурами обох народів.

Партнерами у цій важливій справі виступають:

- Міністерство внутрішніх справ Німеччини,
- Благодійний Фонд «Товариство Розвитку»,
- Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ),
- Посольство ФРН в Україні,
- Генеральні та Почесні Консульства ФРН в Україні,
- Goethe-Institut,
- DAAD,
- ZFA,
- Федералістська спілка національних меншин Європи,
- Міністерство культури України,
- Міністерство соціальної політики України,
- Міністерство молоді та спорту України,
- Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин,
- Уповноважений Федерального уряду Німеччини у справах переселенців і національних меншин,
- Урядовий уповноважений з питань етнонаціональної політики України та ін.

RAT DER DEUTSCHEN DER UKRAINE

WUL. OLESJA GONTSCHARA 44, BÜRO 3
01054, KIEW, UKRAINE
TEL./FAX +38 (044) 288-32-40
WWW.DEUTSCHE.IN.UA

DIE BROSCHÜRE WURDE AUF INITIATIVE DES RATES DER DEUTSCHEN
DER UKRAINE MIT FINANZIELLER UNTERSTÜTZUNG VOM BUNDEMINISTERIUM
DES INNERN (BMI) DURCH DEN WOHLTÄTIGKEITSFONDS
„GESELLSCHAFT FÜR ENTWICKLUNG“ ERMÖGLICHT.

РАДА НІМЦІВ УКРАЇНИ

ВУЛ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА 44, ОФ. 3
01054, М. КИЇВ, УКРАЇНА
ТЕЛ./ФАКС +38 (044) 288-32-40
WWW.DEUTSCHE.IN.UA

БРОШУРА СТВОРЕНА З ІНІЦІАТИВИ РАДИ НІМЦІВ УКРАЇНИ
ЗА ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ФЕДЕРАЛЬНОГО МІНІСТЕРСТВА
ВНУТРІШНІХ СПРАВ НІМЕЧЧИНИ ЧЕРЕЗ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ТОВАРИСТВО РОЗВИТКУ»

Bildnachweise / Список використаних фото

Fotos/Фото 7, 8, 9, 12, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 47: Archiv des RDU/архів РДУ; Foto/Фото 2: A. Ljachowen/A. Ляховен;
Fotos/Фото 3,4,5: Archiv der Einrichtung der Republik Krim „Ethnographisches Museum“/архів Кримської республіканської установи «Етнографічний музей»;
Foto/Фото 6: Archiv des Heimatmuseums in Odessa/архів Одеського історико-краєзнавчого музею; Foto/Фото 10: O. Pravylo/ O. Правило;
Foto/Фото 11: M. Kechter/M. Кехтер; Fotos/Фото 1, 13, 17, 49: S. Zech/С. Цех; Fotos/Фото 14, 15, 19, 28, 33, 34, 48: Archiv der DJU/архів ВО НМУ;
Fotos/Фото 16, 18, 21: Archiv des ZDK „Widerstrahl“/ архів ЦНК «Відерштраль»; Fotos/Фото 20, 40, 41: K. Gutschol/Goethe-Institut/К. Гуцол/Goethe-Institut;
Foto/Фото 23: Deutschsprachiges Jugendtheater aus Czernowitz „Bukowiner Rbönix“/Німецькомовний молодіжний театр з Чернівців «Буковинський фенікс».